

**De opmerkelijke leiding GHods in de bekeering van een'
heiden : uit een brief van een' zendeling in Zuid-Afrika aan het
Zendelinggenootschap te Parijs.**

<https://hdl.handle.net/1874/356547>

goc.

14

DE OPMERKELIJKE LEIDING GODS

IN DE

BEKEERING VAN EEN' HEIDEN.

NAAR HET FRANSCH.

*Uit een' brief van een' Zendeling in Zuid-Afrika
aan het Zendelinggenootschap te Parijs.*

Te ROTTERDAM,
bij M. WIJT & ZONEN.
1843.

[69]

THE HISTORY OF THE

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

ZENDINGSPPOST TE THABA BOSSION.

Brief van den Zending CASALIS, gedagteekend 29 Junij 1840.

Na vooraf over deze en gene, die gedoopt en in de gemeente opgenomen waren, geschreven te hebben, schrijft hij bijzonder over zekeren *Mousetse*, als een bewijs van de zonderlinge leiding Gods in de toebrenging en bekeering der Heidenen. Wij willen hem zelve laten spreken :

Een ander inwoner van Thaba Bossion, *Mousetse* genaamd, is mede opgenomen in de gemeente des Heeren. Zijne levensbijzonderheden zullen u belangrijk toeschijnen; ik zal trachten ze u over te brengen, zoo als hij ze mij zelf verhaalde. Er komen eenige punten in, die u vreemd zullen voorkomen, maar ongelukkiger wijze niet zeldzaam zijn in landen waar de Christelijke godsdienst nog niet doordrong.

Mousetse zag het eerste levenslicht in 1812; hij mogt de teederste zorgen in zijne kindsheid genieten. Zijn vader was rijk, want hij bezat eenige koeijen en eene kudde geiten; buitendien bragt hem een stuk land aan zijn

huis of hut grenzende, jaarlijks nog genoegzame gerst op. In dat tijdvak waren de Bassouto's meer verspreid dan men ze tegenwoordig vindt, aangezien een langen tijd van vrede hun de voordeelen eener vereeniging van krachten had doen vergeten. Hoe is het toch mogelijk, wanneer men zich van geen onheil bedreigd waant, den lust te wederstaan, van zich met eenige uitgezochte vrienden neder te zetten aan den voet van een' waterval, of wel onder de digte schaduw van een alleenstaanden olijfboom, of ook in eene met bloemen rijk versierde grot, waar men in den morgen gewekt wordt door het zachte gekir der houtduiven? Langdurige onheilen hebben sedert deze aangename lustoorden geheel doen vergeten; maar de veiligheid die de bergen aanbieden heeft nu hunne rotsachtige toppen met dorpen bedekt. In den tijd van welke wij spreken, trachtte *Moshesh* al de Indianen, die zich met den naam van Bassouto's bestempelden, reeds tot eene natie te vereenigen. Dit staatkundig plan, waarvan de gevolgen zich beginnen te openbaren, vondt toen nog weinig bijval. De stam vertoonde, hoewel op een' veel kleineren trap, de staat van ons vaderland in de leenvormige tijden. Elk kleinhoofd hoewel de opperheerschappij van het huis van *Mahachane* erkennende, trachtte zich zelve zoo veel onafhankelijkheid mogelijk te bezorgen. Zoo was de toestand van het land in die dagen

welke de grijsaards van Bossion nog terugwenschen.

Acht jaren oud geworden zijnde, had *Mousetse* van zijn' vader ontvangen eene ligte spies en een biezen hoed: hij zou herder worden over de kostbare kudde wier melk hem had gevoed. Zijne kinderlijke vreugde was groot, maar moest veranderen in lange jaren van lijden. Een vreeselijk vijand dringt door in de valleijen van Matlapa, verbrand de koornvelden, stroopt het vee en brengt de ongelukkige vlugtelingen, die de slagting ontkomen zijn, tot het schrikkelijkste gebrek. Bij dezen inval der Matebelesen werd de vader van *Mousetse* met al zijne goederen gevangelijk weggevoerd. Op den volgenden dag verkondigden ligte rookwolken, die van verschillende punten omhoog rezen, en door de wind langs de heuvels gedreven wierden, aan de bedroefde weduwe van *Coni*, dat alles wat haar dierbaar was, was omgekomen, alles, uitgezonderd hare verwoeste woning, en een kind, nog te jong om haar van eenige hulp te kunnen zijn. Er bleef aan deze ongelukkige geen vriend over om haar te vertroosten. Haar God was haar nabij, maar zij wist het niet. Nooit nog was er een vredebode tot hare deur genaderd, om haar te leeren dat zij een' Vader in den hemel had. Ach! waarom hebben de geloovigen van mijn vaderland het zoo lang uitgesteld, om te letten op de wenken van den H. Geest, om Zendelingen

derwaarts te zenden? Waarom hebben de ongevoelige wijzen dezer wereld, de aandrang der Christelijke liefde tegengehouden, door met bedriegelijke verwen af te schetsen het geen zij noemen de gelukkige onschuld dier natuur-menschen? Hebben zij dien natuur-mensch gekend? Heeft hij hun zijn hartsgeheim bekend gemaakt? Of wanen zij hem ongevoelig? Denken zij, dat in de wildernis de dood van een' echtgenoot, van een' vader, minder tranen doet storten dan in de kamers met rouwfloers behangen? Ach! indien zij, in plaats van zich te laten verblinden door trotsche stelsels, hunnen broeder in Afrika waren gaan raadplegen, hij zou hun gezegd hebben, dat zijne ziel open was voor alle die indrukken; dat hij gevoelt, bemint, lijdt, even zoo als zij. Het voorgeven, dat de Heidenen geene behoefte hebben aan Christelijke deelneming, is, op hunne geestelijke behoeften toegepast, Godslasterlijk, en op hunne aardsche behoeften, is het in vele opzigten de rijkdom die de armoede bespot.

Nadat de moeder van *Moussetse* zich overtuigd had, dat haar geen voorraad meer was overgebleven, nam zij een puntige stok van de heg die hare woning omringde, en gaf die aan haar kind, met bevel om wortels en wilde bolwortel uit te graven. Zij hield zich intusschen bezig met het tot garven binden van een zeker zeer bekend hondsgras, hetwelk het vee, om deszelfs

hardheid, weigert te eten. Dit gras was nu rijp; na het uitgedorscht te hebben, kreeg zij eenige handen vol bruin zaad, zeer gelijkende, hoewel iets kleiner, naar koolzaad. Dit graan, tusschen twee steenen fijn gewreven, gaf haar een laf grof deeg, hetwelk zij zich echter zeer gelukkig rekende te hebben verkregen.

Verscheidene weken verliepen, en geen oude bekende liet zich zien. *Mammousetse* gevoelde hare krachten verminderen: de droefheid sloopte ze spoedig. Zij haastte zich om eenen kleinen voorraad brood van Mosseka (naam van het bovengenoemde gras) te maken, want zij voorzag, dat het haar weldra onmogelijk zou zijn, om te voorzien in de behoefte van haar en haar kind. Eenige dagen later lag zij achter in hare woning uitgestrekt, onbekwaam om iets te kunnen verrigten.

Een oud beestenvel was al wat zij had om zich te dekken, wanneer de koorts al hare leden van koude deed beven. *Moussetse*, nog al te jong zijnde om het gevaar waarin zijne moeder was, te bevroeden, begreep niet waarom zij niet meer in de zon bij hem kwam zitten. Op een' dag sprak zij hem met eene zwakke stem aldus aan: » Mijn kind, » zeide zij, » ga van hier en zoek iemand die u kan verzorgen, men zal medelijden met u hebben; verlaat mij, ik sterf! Sinds twee dagen hebt gij niet gegeten; volg den weg die de vallei doorsnijdt, daar zal

u wel iemand ontmoeten." — »Ik u verlaten?" hernam de kleine, geheel buiten zich zelve van verwondering, »spreek zoo niet; gij zoudt mij doen weenen. Neen, gij zult spoedig hersteld zijn, en dan zal ik geen honger meer lijden;" en het onschuldige kind verborg zich in zijne droefheid onder het beestenvel, dat zijne moeder bedekte. Helaas, hij had niet bemerkt, dat, terwijl hij tot haar had gesproken, zij overleden was! Drie dagen verliepen er eer hij het wist; hij dacht dat zij sliep, en durfde haar niet te wekken. Eene vreemde vrouw die daar langs ging, verwonderd van een kind zoo stil, nadenkend aan de deur van de hut te zien zitten, trad uit nieuwsgierigheid binnen, en zeide daarop aan *Moussetse*, dat zijne moeder dood was. Dood! dat woord, dat hij moeite had om te begrijpen, werd hem uitgelegd door de onbewegelijkheid en stijfheid van het lijk. Eene verschrikkelijke wanhoop maakte zich van zijn jeugdig hart meester, terwijl hij haar, die hem zijne verblinding benomen had, en die hem nu onmeedogend aan zijn lot overliet, onwillekeurig met de oogen volgde. Men zal vragen, hoe deze vrouw de onmenselijkheid zoo verre dreef, van de overledene niet zelve of door anderen te laten begraven. Tot mijn leedwezen moet ik hier aanmerken, dat de Bassouto's de gewoonte hebben om geene personen, door den honger omkomen, te begraven. Dit is een gevolg van

hunne godsdienstige begrippen. Elke begrafenis moet vergezeld gaan van offers aan de Barimo's, en nu schijnt hun de begrafenis onmogelijk, zoo de gestorvene geen vee heeft nagelaten, noch een vriend, die daarin voor de plegtigheid wil voorzien. In tijden van hongersnood en gebrek ziet men menigmaal kinderen, het lijk van hunnen vader naar een' hollen weg slepen, en het daar achterlaten.

Op den volgenden dag herinnerde hij zich den laatsten raad van zijne moeder, en hij sloeg den langen, smallen weg in dien zij hem opgenoemd had, en binnen weinige uren kwam hij aan een veld, waarop een man van een welwillend voorkomen werkte. Hij zette zich zonder een woord te spreken op den grond neder. Zoodra had de man hem niet opgemerkt, of hij begreep zijn ongeluk. Hij haastte zich hem op te beuren, en bragt hem aan eene beek, om de onreinheid en de stof van zijne leden af te wasschen. Op het gezicht van het water begon de kleine, wiens verstand door den honger verward begon te worden, te schreeuwen: „Ach, verdrink mij niet! Ik zal uw knecht zijn, ik zal uwe paarden oppassen!” Hij werd niet gerust, voor dat de weldadige *Lekabouguana* zijne eigene kinderen geroepen had, aan welke hij den jongen vreemdeling toevertrouwde, terwijl hij hem eenig voedsel ging halen. Hij kwam spoedig terug met een gerstebrood in de eene, en een volle

kan met melk in de andere hand. *Moussetse* trachtte te vergeefs dit brood te nuttigen: zijn mond was geheel uitgedroogd, en zijne kakebeenen kleefden vast op elkander; hij kon slechts een weinig melk gebruiken, en nog deed deze verzachtende drank hem een schreeuw geven, toen hij er de eerste teug van doorslikte. Door eene zorgvuldige oppassing echter, herstelde hij weldra. Na eenige dagen was hij reeds sterk genoeg om in zijnen kring nuttig te kunnen zijn, en van dat oogenblik af aan rekende men hem als een der leden van de familie *Lekabouguana*.

De toestand van het land werd echter dagelijks zorgwekkender. Horden van Matebezen hadden zich gevestigd op den vruchtbaren grond van Lessouto. Deze overweldigers hielden de inwoners in een' aanhoudenden angst. Hunne verwoestingen veroorzaakten spoedig eenen algemeenen hongersnood. Men hoorde van kannibalen spreken, en kende het getal der slagtoffers, opgeofferd aan hunnen onmenschelijken lust. *Lekabouguana* meende voor zijn gezin eene meer veilige schuilplaats te moeten zoeken. De woning, in welke *Moussetse* zulk een gastvrij onthaal had genoten, werd verlaten. Na twee dagreizen, maakte een onbeschrijfelijk voorgevoel zich van *Lekabouguana* meester, „Blijf gij hier,” zeide hij tot *Moussetse*, „ga niet verder met mij.” „Waarom verhinderd gij mij van u te volgen,”

antwoordde de wees, „zijt gij niet mijn Vader?“ „Ik bemin u als mijn kind,“ hernam de Moussouto aangedaan, „maar het gebrek, waartoe ik gebragt ben, zal mij in het vervolg verhinderen iets voor u te doen. Er zijn magtige Opperhoofden in het land, begeef u in hunne dienst.“ *Mousetse* was echter onbeweeglijk, hij nam zijn pakje op nieuw op en bleef zijn meester volgen, die ook voor het oogenblik niet verder aandrong. Tegen den avond ontmoette men eenige personen die eene koe gedood hadden. *Lekabouguana* vervoegde zich bij hun, en een koperen ketting van zijnen hals nemende, het eenige versiersel dat hem overgebleven was, ruilde hij het voor een weinig vleesch, hetwelk hij in een stuk vel wond, en op de schouders leide van *Mousetse*. „Ga, mijn kind,“ zeide hij tot hem, „verzet u niet langer door mij te willen volgen, al wat ik kon heb ik voor u gedaan.“ Op den toon, waarop deze woorden werden uitgesproken, begreep *Mousetse* dat hij moest gehoorzamen; hij zette zich ter zijde aan den weg, en de tranen die hij stortte verhinderden hem den weg te zien die zijne aangenomene familie had ingeslagen. Terwijl dit aandoenlijk voorval plaats had, had een troep kannibalen, die in het verschieft verborgen waren, den weg bespied die *Lekabouguana* en zijne familie hadden ingeslagen. De ongelukkige vlugtelingen werden achtervolgd, en den volgenden dag waren er slechts eenige

beenderen overig van de weldoeners van *Moussetse*. Het arme kind, dat God van een oogenschijnlijken dood gered had, verliet bij het aanbreken van den dag de heg waaronder hij den nacht had doorgebracht.

Naar welke zijde zou hij nu zijne paden rigten? Na door *Lekabougana* verlaten te zijn geworden, op eene wijze die hem, om niet te zeggen wreed, onoplosbaar scheen, durfde hij zich aan niemand toevertrouwen. Zijne geschokte verbeelding deed hem overal kannibalen of Matebeles zien, gereed om hem te doden. De verschrikkelijkste eenzaamheid kwam hem verkieslijker voor dan het gezelschap van menschen; hij vlugtte in het gebergte van Malsutis. Gedurende ruim een jaar, had hij geen andere schuilplaats dan eene rots, ondermijnd door den tijd, en die hij boven verscheiden anderen verkoos, daar hij opgemerkt had, dat de stralen der opgaande zon in deszelfs uitholling schenen, en er eene aangename warmte in verspreidden. Hij leefde van wortels en wilde struiken, en wanneer de regen hem verhinderde uit te gaan, ontbrak hem ook dit sobere voedsel geheel. Na verloop van eenige maanden, was zijn mantel van schapenvacht geheel gescheurd. Wie zou het lijden kunnen beschrijven van den kleinen eenzame, gedurende de lange winternachten, welke hem noodzaakten veertien uren zonder vuur, zonder deksel, door te brengen, in eene rots bedekt met sneeuw. De

hyenaas, die in dezen oorlogstijd dubbel bloed-
 dorstig en stout waren geworden, stoorden door
 hun droevig gehuil zijn' onrustigen slaap. Zoo
 veel jammer moest de stevigste gezondheid on-
 dermijnen. Ongevoelig werd *Mousetse* zoo
 zwak, dat hij besluiten moest om in de zamen-
 leving terug te keeren. De nood overwon al
 zijne vrees, en bragt hem terug in het midden
 van bewoonde streken.

Bij onze aankomst in het land der Bassouto's
 (in 1833) woonde hij in Thaba Bossion; niets
 onderscheidde hem van de andere burgers, hij
 was even als zij gedompeld in ondeugd en bij-
 geloovigheid. Gedurende een' geruimen tijd hoor-
 de hij de verkondiging van het Evangelie, zon-
 der bewijs te geven van eenig godsdienstig ge-
 gevoel, maar deze ongevoeligheid was slechts
 schijnbaar. Het bestaan van een God, schepper
 en onderhouder van den mensch, wierd niet
 zoodra in zijne tegenwoordigheid verkondigd, of
 de herrinnering aan de wonderbare gebeurte-
 nissen van zijne kindschheid bragt bij hem eene
 volkomene overtuiging te weeg. » Zie daar dan, »
 zeide hij, » het raadsel opgelost; ik was dus
 niet alleen, toen ik zonder het te weten, den
 weg naar de woning van *Lekabouguana* insloeg.
 De hemelsche Vader, wiens naam ik leer ken-
 nen waakte over mij, en leidde mijne gangen.
 Hij verwekte dat donkere voorgevoel in den geest
 van mijnen weldoener, hetwelk mijn behoud

was; ook in de spelonk der Maloutezen bewaarde Hij mij van duizend dooden, die bijna onoverkomelijk waren. Wat heb ik gedaan voor een God die mij zoo beminde! Waarom wilde Hij niet, dat ik omkwam? Was het opdat er een kwaaddoener meer op de aarde zou zijn? Kan ik redelijkerwijze mij beschouwen als een deel der levenden nitmakende? Neen! ik ben de medegenoot der dooden, en ter naauwernood den dood ontkomen. Ik ben de koornaar die is staande gebleven te midden van een veld, vernield door den hagel. Was ik niet onder de kinderen van *Lekabougwana* als één met hun? Sliepen wij niet den nacht voor hun dood onder denzelfden mantel? De nacht, waarin zij omgekomen zijn had ik dien niet met hun moeten doorbrengen? Mijn leven is eene uitzondering, ik leefde door een wonder, ik leef wijl God gezegd heeft: *Mousetse* zal leven. Ik moest in het leven blijven om Hem te leeren kennen, die mij in het leven behield. Opdat een kind des doods den Heer van leven en dood zoude verheerlijken onder de menschen. Ik ellendige! In plaats van dien teederen Vader te zegenen, heb ik Hem beledigd. In het vervolg wil ik de zijne zijn, ik kan niemand anders toebehooren."

Deze gevoelens, die ik trachtte op te schrijven, zoo als *Mousetse* ze mij zelf mededeelde, lieten hem geene rust, tot dat hij ze opentlijk

verklaard, en het Evangelie had aangenomen. Het is nu omstreeks een jaar dat hij het deed, zich scheidende van zijne bijzit, en afstand doende van al de heerschende volkszonden. Zijn doop, welks viering ik uitstelde tot de maand April laatstleden, was de schoonste plegtigheid die ik in Afrika bijwoonde. Geplaatst in het midden van duizenden zijner medeburgers, en in tegenwoordigheid van zijn Opperhoofd, stond de nieuw bekeerde, schitterende van vreugde, met de oogen ten hemel geslagen, even als Stephanus, op den toon van het reinste geluk uitroepende: » Welk eene liefde is die van Jezus! *Mousetse!* is het wel waarheid, dat gij een Christen zijt? Het kleinste wormpje onder de wormpjes, die men menschen noemt, hoe zijt gij opgemerkt door uwen God! Ik zie niets goeds in mij; alles is door mijne ondankbaarheid bedorven; mijne zonden hebben den Zoon mijns Vaders aan het kruis genageld. Met vreugde verloochen ik de wereld: ik heb mijn schild opgenomen en zie mij gereed om voor Jezus te strijden, die mij zoo lief heeft gehad. Voortaan zal Hij mijn Koning, mijn geluk en mijn deel zijn." — Eenige dagen na deze plegtigheid vroeg ik hem, of hij de genoegens der zonde niet betreurde. » Ik weet niet," zeide hij, » of een mensch, die een stuk van een lans in de borst kreeg, ten tweeden male zou wenschen gewond te worden. Ik heb te veel ge-

leden, door de wroegingen van mijn geweten, om te wenschen die te herhalen; en ik vinde, dat de vrede die ik nu smaak, van oneindig grootere waarde is dan de ijdelheden, die ik mij heb moeten ontzeggen."

Moussetse heeft gewenscht dat zijn doopnaam: *Mozes* (Exod. II: 10) zijn zoude. Deze schoone naam zal hem onophoudelijk herinneren aan de levensreddingen, waarvan hij het voorwerp is geweest, en zal hem ootmoedig maken door de voorstelling van het geloof en de deugden van hem, die liever verkoos met het volk Gods kwalijk gehandeld te worden, dan voor een' tijd de genieting der zonde te hebben.

Ik blijve, Mijne Heeren!

Uwe in Jezus Christus verbondene Broeder.